

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne
naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, neplačani
listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če se
natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nemškutarstva grenki sad.

I.

Vse hvale vredno je obnašanje prečastitih avstrijskih škofov, da se — sodeč po njih pisanih objavah — ukloniti ne mislijo posvetni vladi, ki si je po „verskih“ postavah skoro vso oblast nad kat. cerkvijo prisvojila, in kar še menjka (patronati in vzgoja duhovskega naraščaja), v prihodnje storiti hoče. In to storiti primorala jo bode liberalna nemška večina v drž. zboru, ki je nad vlado že zdaj razkačena, ker še ni začela s težkimi cepci po škofih mlatiti. Prečastiti škofi le svojo dolžnost zvršujejo, ako se v edinosti s poglavarjem kat. cerkve ustavljajo državi, ki se vtika v cerkveno vladanje.

Da je pa tudi lepo število posvètnih poslancev tako možato in tehtno „verske“ postave in njih skrite namene pobijalo in to v obeh zbornicah državnega zbora, je še posebno veselo znamenje, ki glasno spričuje, da ima še tudi Avstrija prebrisanih in poštenih državnikov, ki spoštujejo tudi cerkveno samostalnost in svobodo, ker spoštujejo sploh vsako pravico, bodisi deželna, narodna ali cerkvena. In kdo so ti možje? Oni so odlomek federalistične avstrijske stranke, del česke opozicije, po večini Slovani, združeni z nemškimi poštenjaki vseh dežel. Da peščica zbeganih Slovencev ni med njimi, ne krajša pravoljubnim Slovanom zasluge; kajti med slovenskimi razkolkami misli le ena glava za vse, glava, ki hoče, ako drugače ne gre, tudi s pomočjo nemško-liberalne stranke po koncu stati in — prva biti!

Da so ravno federalisti, po večini Slovani, tako krepko zagovarjali cerkvene pravice, moralo bi v cerkvenih krogih povsod največjo pozornost vzbuditi, kajti je iz tega razvidno, da pomenja federalizem (samostalnost dežel in narodov) za kat. cerkev v Avstriji svobodo in mirni razvoj, ter nikakor ni res, kar je

sicer učeni in mnogo spoštovani kardinal Rauscher javno izrekel, da je namreč „pravni“ alj federalistični stranki „vera in cerkev“ le „krinka“, pod katero hoče stranka druge namene doseči. Obravnave „verskih“ postav so to sumičenje popolnoma pobile ter pokazale, da so pravi nasprotniki kat. cerkve z večine le na nemške strani, katero je pa žalibog vsaj do najnovejše dobe Rauscher sam podperal. To je storil zato, ker njemu kakor še marsikomu drugemu v glavo ne gre misel, kako da bi Avstrija obstati zamogla, ako bi Slovani, katerih je večina v Avstriji, tudi odločilno besedo pri vladanji države imeli.

Ta neopravičeni strah, alj recimo rajši apatija do Slovanov je izvir vseh nezgod, ne samo političnih, ampak tudi cerkvenih in gospodarstvenih. Ko bi bili cerkveni organi l. 1860 krepko se pridružili federalistični stranki ter povsod kolikor le mogoče razvoj slovanske narodnosti pospeševali; ko bi bili to vsaj potem storili, ko je Schmerling v volilnih redih vodo na nemško-liberalna kolesa napeljal, Beust pa po prvih proticerkvenih postavah vse zatvornice odprl in nemško-liberalna kolesa z vso močjo zagnal, bila bi se opozicija katoliških narodov ojačila, Hohenwart bi ne bil primoran odstopiti, Avstrija bi ne bi imela neposrednih volitev, kat. cerkev pa ne „verskih“ postav, čijih jedro je in ostane: zadušiti vpliv domoljubnega duhovenstva na ljudstvo, razdvojiti škofo z duhovniki, in tako po oslavljeni, zbegani opoziciji nadoblast ohraniti nemško-liberalni stranki.

Toda v onih časih, ko še ni bilo „prepoznano“, katoličanom pokazati, kaj da hoče nemško-liberalna stranka, tačas sta bila Palacki in Rieger z vso česko opozicijo „bömische Diekschädel“, dr. Smolka zloglasni „demokrat“, naš nepozabljivi Toman „ein eitler Mensch“, Herman pa „fantast!“ In o nemških federalistih, Lienbacher, Weiss v. Starkenfels itd., ki so se v najnovejši dobi prikazali, še takrat ni bilo ne duha ne sluha;

še le vladajoči liberalizem jih je vzbudil, da so spoznali veliko nevarnost za kat. cerkev od one strani, ki je najprej Slovane „k zidu pritiskala“, potem pa kat. cerkvi roge pokazala.

Strastna zatelebanost v nemštvo, hlapčevska udanost proti ponemčevalnim vladam zakrivila je slabljenje federalistične stranke ter pripomogla, da je nemško-liberalna stranka prišla do oblasti, s katero zdaj ravno tako kat. cerkev duši kakor že iz začetka Čehe in Slovence v narodnem oziru. Nemškutarstvo, to je: bôžanje, pestovanje in zagovarjanje nemštva napravilo je iz katoliške cerkve naklo, na katero maha kladvo nemškega liberalizma!

In kako je nemški ljubljenec vrh vseh njemu skazanih dobrot tako nehvaležen, tako prevzeten postal? Nemštvo navdano je protestantovstva, ki ga širijo protestantovski ali luteranstva navdani profesorji visocih šol. Verem, katolišk môž kot profesor na vseučilišču in tudi na nemški gimnaziji je — bela vrana. — Protestantovstvo, ne imajoče cerkvenega glavarja, se opira in tudi opirati mora, ako noče razpasti, na državo, na vladarja, ki je luteranom škof in papež ob enem. Dobrikajé se posvêtnim vladarjem postavili so luterani ravnilo: „Čigar je dežela, njemu pripada tudi vera“, in to je uzrok, da ima vladar in nja vlada popolno oblast nad protestantovsko versko družbo.

V takem duhu vzrejeni so na visokih šolah — ne izvzemši tudi dra. Razlaga — juristi in advokati, ki v državnem zboru zvonec nosijo. Če še pomislimo značaj Nemcev, kterim vlado željnost v vseh kosteh tiči, ki svobodo le zá-se imajo ter si — po besedah Palackijevih — tudi najbolj omikani Nемец prav težko z glave zbije misel, da ne bi Nемецem gospostvo, Slovanom pa sužnjost odsojena bila, — če vse to premislimo, se pač čuditi ni, da nemška stranka, imajoča oblast v rokah, ne trpi v državi svobodne kat. cerkve, marveč jo vlepa v vladine spone. Čuditi se je le, da se je ta stranka celó od cerkvene strani na vso moč podperala! Podpiranje nemške stranke v Avstriji zove se nemškutarstvo, in toraj je nemškutarstva britki sad: tlačenje kat. cerkve!

Gospodarske stvari.

Govedoreja.

(Spisal J. Cizelj, učit.)

Po poljedelstvu kmetovalec prideljuje sebi, svojim in še mnogo drugim živeža, ktereга je tolikanj obilneje, tim lepše ima oskrbljeno polje na svojem posestvu. — Obdelovanje polja tirja ne le mnogo truda, temuč tudi primernih moči; kajti človeška moč in roka ne more vsemu kaj, zatoraj nam mora pomagati živina, katero si doma izredimo. — Tek časa pa zadostno kmeta učí,

da pridobitek od zemljišnih pridelkov ne zado-
stuje sedanjim visokim tirjatvam, ko so davki vi-
soki in delo če dalje dražje. Silna bremena no-
siti je v resnici dandenes velika težava — in
umni gospodar si gotovo marljivo prizadeva proti-
težja poiskati, katero bi mu stanje le nekoliko po-
lajšalo. Njemu v sedanjih časih ni druga sveto-
vati kot varčnost pri vsakem, bodi si katerem
koli početju in opravku. Ali težko je ljudem sve-
tovati, ki niso navajeni povsod pri domačiji in
kmetijstvu oči imeti, ter le preradi — „tri vogle
držeči“ — vse prepuščajo; sami pa tako rekoč
po sejnih barantajo. — Pri takih gospodarjih,
kterih danas okrogli svet premnogo nosi, gospo-
darstvo strašno peša, ker ženka z nezanesljivimi,
površno delajočimi pôsli zaželenega reda pri opravi-
lih vzdrževati ne more; — pri takih gospodar-
stvih začne brž pomanjkovati na vseh straneh,
dokler ne pride slednjé vse na boben.

Pa skusimo piliti, morebiti se tu alj tam
vendar kateri slovenskih gospodarjev slabe navade
zavé, ter prepriča, da v trdih časih, kakoršni so
sedanji, le varčnost, pridnost in umno de-
lovanje velja in kmetu stanje polajša. — Go-
tovo se ne motim, ako gospodarjem naravnost
povem, da bi dandenes marsikteri ložje shajal,
ako bi se le eden pregrešek odstranil in bi
se le eden oddelek gospodarstva nekoliko zboljšal
— in ta je: govedoreja.

Če te k zboljšanju tega oddelka nič druga
ne miče, naj te vzbuja lepa živina tvojega seseda,
naj te vzbujajo odlična priznanja, premije i. t. d.,
ktere kmetijske družbe gospodarjem podeljujejo,
ki ne spreminjajo v letu 10krat svoja goveda;
kteri so si junce, vole, krave sami izredili. Bla-
govolite toraj dragi kmetje, preudariti moje misli,
ki sem jih v tri dele razdelil: hlev, — izreja
in reja, — barantija — sejmi.

I. Hlev.

Hlev ni kraj, kjer se samo gnoj nareja, te-
muč kraj živini za prebivališče namenjen.
Od njegove znotranje in zunanje naredbe je vsik-
dar odvisen plen goved. Vzemimo na primer člo-
veka, kateri najboljša in najtečnejša jedila vživa,
za razne letne čase primerna oblačila nosi, pri
vsem tem pa v mokri, temni in nezračni stanici
biva. Ta nema one krepke telesne zrelosti, ti-
stega živega, veselega obraza kakor človek, ki
stanuje v suhem, svetlem in čisto zračnem hramu,
naj si ravno manj tečne hrane ima. — Ravno
taka je zastran živinskega hleva. Veliko, ve-
liko je v tem oziru po naših vaséh popraviti in
prenarediti! — Alj ni dovolj žalostno, ako pred
hlevnim pragom — naj si je suho ali mokro vreme
— toliko nesnage in blata leži, da ti noga do
kolena v blato zabrede, in živina vsa onesnažena
in blatna z vode v hlev hodi in v blatu do tiste
ure čakati mora, da jo zopet iz verižice na vodo
spustiš! Od dneva do dneva se blato po nogah

in med parklji poprijemlje in zastareva. — Povej mi: ali zamore pod tako kožo zdravo meso in zdrava krv biti?! Ali se je pri taki neprestani nesnagi čuditi, da živina boleha in se klavrno drži? Ako bi ubogo živinče imelo pripravnih udov za to, bi se samo rajši snažilo kakor pa v blatu in smradu leta dni stalo; ker pa rok za to nema, mora nehoté trpeti! — Kako tej napaki in vnemarnosti v okom priti, ni težko pogoditi. Prvo je, da ni gnojna jama tikoma pred vratmi v hlev, marveč nekoliko dalje od podstrešja; drugo je, da se gnojnica po žlebovih iz hleva v jamo napelje, pred hlevom pa tla s peskom vdelaajo ali se tlak (flašter) napravi, da so tla vedno suha; tretjič pa treba pridno štrigelj rabiti. (Dalje prihodnjič.)

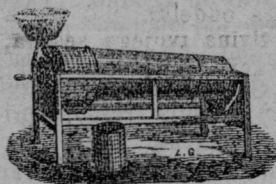
Kmetijski stroji,

njih dejanska korist in poraba.

VI.

Žitne čistilnice (trieurs) od Pernollet-a v Parizu.

Preden se žito na prodaj ponudi ali vseje, se mora lepo očistiti. Tudi za to delo se je več strojev iznašlo alj izumilo, kateri pa se niso mogli prav udomačiti v kmetijstvu, ker so ali predragi bili ali pa preveč zamotani. Vse drugo je pri žitni čistilnici Pernollet-ovi v Parizu, ktera med vsemi najboljše dela in žito popolnoma čisti, je pa tudi prav priprosto napravljena in tako nizke cene, da si jo vsak premožniši kmet lahko oskrbi. Naj si je ktero koli žito in še tako smetljivo, ga čistilnica vsake smeti, bodi si kókalj, grašica ali ktera druga, popolnoma očedi. Stroj je tako ročen, da ga lahko otrok ves dan obrača. Sčisti se ž njim v 1 uri 5 vaganov žita.

Firma: Clayton in Shuttlewort — imajoča zálogo v Mariboru, graškem predmestji štev. 91, je edina zastopnica po Avstrijsko-Ogerskem, pri kateri se Pernollet-ova čistilnica dobiva in scer loco Maribor za 136 gld.

V prostorijah te záloge, ki ima najboljših kmetijskih strojev in orodij vsake vrste, se bodo odslej naprej vsako saboto od 8—12 ure stroji poskušali. Kdor se toraj prepričati hoče, kaj da vsaka mašina premore in kako da se ž njo dela, naj prinese ali pripelje seboj žita za mlat in čiščenje.

Kdaj bolj kaže seno kositi: preden travno seme dozori ali potem ko je dozorelo?

Navadno kmetovalci začnejo seno kositi takrat, ko je travno seme dozorelo in pravijo, da se mora dotle s kositvijo čakati, da zrelo seme izpade in se za drugo leto trava zaseje. Ali ta

namen se po takem potu ne doseže in na drugi strani si kmetovalci sami sebi veliko škodo napravljajo. Prvi namen se ne doseže, ker izpadlo seme med gosto travo ne more vspešno kaliti in poganjati, marveč se pozneje med višjo, že starejšo travo zaduši in pogine, če je kaliti začelo. Napravi se pa velika škoda na drugi strani. Ako namreč seme v travi dozori, postane senó bolj pusto, suho in najboljši del redivnih moči, katerih trava v dozorjenje semena potrebuje, izgubi in je tako bolj slami, kakor tečni travi podobno. O ti resnici se vsakdo lahko na žitni slami prepriča. Dokler namreč žito, posebno rž, ktera se sem ter tje, posebno po Koroškem kot „fura“, to je frišna klaja živini z dobrim vspehom poklada, še ni začelo cvesti in seme zoreti, je res prav tečna hrana živini. Po dozorjenju semena je pa bilje le suhoparna slama.

Da se na travniku nova trava zaredi, se naj travno seme jeseni po travniku zaseje, ki potem spomladi s koreninsko travo vred kali in vzraste. Če pa kdo misli, da senó s tem, ako seme v njem ostane, bolj izdatno in redivno postane, češ, da živina s travo vred tudi seme povžije, se moti, ker je seme težko prebavljivo in večidel neprekubano od živine gre. Če toraj vprašáš, kdaj da se naj seno kosi, je pravi odgovor ta, da takrat, ko je trava v najlepšem cvetu. Takrat so redivne moči po celi travi v stebli in listju najbolj razdeljene in seno najbolj tečno.

Gospodarska poročila.

Sirarske združbe. Na Kranjskem v Bohinju so se že lansko leto po marljivem prizadevanju gospoda Janeza Mésarja, fajmeštra v Bohinski Bistrici, tri sirarske združbe napravile v ta namen, da z združenimi močmi dober in tečen sir na veliko izdelujejo in nja razprodajo pospešujejo. Potem izgledu so se ravnokar tudi na Koroškem tri sirarske združbe ustanovile; ki bodo to polletje marljivo delale. Tudi na Spodnjem Avstrijskem v Mofrici se je taka združba napravila. Le Štajerska, toliko pripravna za izdelovanje sira, še nima dozdej nobene take vstanovitve. —

Popotni poduk v poljedelstvu in živinoreji. Tudi za tekoče leto je ministerstvo kmetijstva štajerski kmetijski družbi dalo na razpolaganje 1600 gld. za popotni poduk o poljedelstvu in živinoreji. Da bi ta poduk le tudi slovenskim kmetom, ki nemškega jezika ali niso zmožni ali vsaj toliko ne, da bi nemške poduke z vspehom razumeli, kaj v hasek bil! Kmetško ljudstvo je poduka potrebno, pa tudi željno; ali v nerazumljivem jeziku mu je brez koristi. Kje najde zanemarjeno, zapuščeno ljudstvo zvedenih domoljubov, da v roke vzamejo ustanov-

ljenje posebne kmetijske družbe za slovensko Štajersko?

Dražba goveje živine za pleme. Meseca oktobra se bodo sopet v Gradcu, Mariboru in Celju goveda za pleme po dražbi prodajala, in sicer goveda treh deželnih plemen, t. j. muricodolskega, pomurskega (Murboden-Rasse) in marijinodvorskega. Kmetje, ki se želé te dražbe udeležiti, se morajo najpozneje do 1. sept. t. l. pri centralnem odboru v Gradcu oglasiti in 10 gl. za oglasilni list položiti, da se potem smejo dražbe udeležiti. Na poznejše oglase se ne bode ozir jemal. S tem se pa tudi oni živinorejci, ki imajo za pleme priležnih mladih bikov in junčkov čiste krvi, vabijo, naj to centralnemu odboru o pravem času na znanje dajo, ako jih hočejo oddati.

Prešiči za pleme. Tudi letos se bode nekoliko plemenskih prešičev suffolk — in berkširskega plemena za pleme razdelilo. Tisti kmetovalci, ki želé takih prešičev si omisliti, naj to centralnemu odboru v Gradcu naznanijo in za vsakega prešiča 10 gl. pošljejo, da se jim more potem postreči.

Dopisi.

Iz Lembaha 30. jun. (Bralno društvo.) Včeraj se je pričelo s streljanjem možnarjev naše bralno društvo v hiši čč. benediktincev ob potoku, ktero so brezplačno prepustili temu namenu, dokler se ne posreči v vesi pridobiti stanovanja. Udeležilo se je precejšno število srenjčanov, ter je pristopilo do sedaj blizo 30 odličnih posestnikov. — Č. g. župnik Lovro Hrg so kot začasni prvosednik prebrali in razložili pravila in med drugim tudi izrekli resnico, kterej prav iz srea pritrdimo, da daje namreč društvo dušnemu pastirju najlepšo priliko, pogovarjati se s farani o stvareh, ki v cerkev ne grejo, pa so vendar dan denešnji gospodarjem in državljanom tako silno potrebne in koristne.

Potem se je volil odbor 5 udov in 2 namestnikov, ki bodo odslej društvo lepo ravnali. Gospod z Maribora je s končno besedo navduševal poslušalce, kterih število je bilo močno naraslo, da se udeležijo društva, ki bode na podlagi sv. vere poganjalo se za vsestransko omiko ljudstva, pa tudi s primernimi veselicami skušalo osrčevati uboge kmetovalce in obrtnike, ki nemajo dan denešnji druga na svetu kakor skrbi, trud in žalost, posebno letos, ko uima vse pokončava, kar so pridne roke z velikim trudom in božjo pomočjo obdelale in pripravile. Med govori in volitvijo po listkih so nekteri dijaki in lempaški rojaki z gospodoma učiteljema čedno prepevali. — Naj slednjič še povemo, da nas je silno razveselila lepa edinost in vnetost za

dobro stvar, ki tukaj med čč. gg. duhovnoma in učiteljema vlada. Ako bodo, cesar ni dvomiti, vsi skupaj sodelovali pri poduku, bode društvo veselo napredovalo. Kako tolažljivo in za dobro stvar koristno je, ako šteje fara le 30 modrih, v vseh potrebnih stvareh podučeni in značajni možev! Ti bodo potem zdrave pojmove med sosedi širili in tako se srenje v kratkem času prerodijo, da niso zapeljivcem metlje. Toraj: Bog daj srečo!

Iz Švicarskega konec m. junija. (Razmere katoličanov.) Tri tjedne sem zboruje v Bernu švicarski drž. (zavezni) zbor. Najvažnejša stvar vseh dosedanjih obravnjav je novi načrt postave o pravosodji v zaveznih deželah. Katoličani so zahtevali, da se tudi cerkveni prizivi (rekurzi) izročajo državni sodniji, naj bi se pritožbe katoličanov nepristrano in bolj pravično presojevale. Pa o tem niso hoteli naši liberalci nič slišati, kajti imajo v postavodaji zagotovljeno večino glasov, da zamorejo proti nam sovražno postopati, ne po pravici, ktere nič več ne poznajo, ampak po nasilstvu, kterege se povsod poslužujejo. Predlog katoličanov je toraj z vsemi proti 14 glasom bil zavržen. Teh 14 glasov je iz nekdanjih zaveznih kantonov.*) — Čudno pa je, da so pri tej priliki zoper nas glasovali ali se pa glasovanja vzdržali federalisti iz francoskih kantonov, kterim smo mi l. 1872, ko so hoteli liberalci vstav prevreči, pomagali, da se to tačas ni zgodilo. Tako smo toraj švicarski katoličani par tjednov potem, ko se je vstav vnovič preuredil, brezpostavni postali! Člen 113. najnovejšega vstava namreč pravi! „Državna (zavezna?) sodnija razsoja pritožbe državljanov o krčenji ustavnih pravice, kakor tudi pritožbe posamesnih oseb zastran prestopa državnih pogodeb in konkordatov.“

Nihčér ne more tajiti, da spada svoboda vesti, vere in bogočastja k poglavitnim in najvišjim ustavnim pravicam državljanov, prav tako kakor enaka mera pri razdelitvi davka. — Brez dvoma bo tudi narodno svetovalstvo (Nationalrath), ki je neka „gosposka zbornica“ na Švicarskem, najnovejši prestop vstava sprejelo, da v liberalnosti za večino poslancev državnega zbora ne zaostane. Mi pa rečemo: Dežela, kder se meni in tebi nič ustavne pravice žalijo, preden so še prav razglašene, ne stoji več na stalu pravice, ki národe vzvišuje, ter je zapravila pravico svo-

*) L. 1843 so namreč kantoni: Švac, Uri, Unterwalden, Luzern, Friburg, Zug in Wallis med sebo zvezo napravili, da si proti brezverskim liberalcem in centralistom ubranijo kantonsko samostalnost in svobodo, kakor tudi kat. vero. L. 1845. sta pristopila še Bern in Geneva; l. 1847 so pa liberalci nad katoličani zmagali. L. 1848, se je sklenil vstav, ki je tudi katoličanom pravičen bil. Pa nekdanja politična samostalnost kantonov se je čedalje bolj krčila, dokler niso liberalci letos vstava (verfassung) prevrgli, katoličanom vse pravice vzeli, ter delajo zdaj ž njimi po Bismarkovem izgledu. To je svoboda, ktero imajo liberalci povsod za tiste, ki se držejo drugih misli biti, kakor so liberalci. Liberalizem najhujše trinoštv!

jega lastnega obstanka, in čuditi bi se ne bilo, ako stegne kateri mogočnej ob prvi priliki svojo grabljivo roko po njej. Bolj ko človek svojo domovino ljubi, bolj ga tudi pri srcu peče, če vidi v domovini tako kričečih krivic. Kje bi vzeli švicarski katoličani še domoljubja, ako se jim 3 tjedne po sklenjenem novem vstavu najvažnejši člani, zagotavljajoči katoličanom versko svobodo, s peklenskim roganjem in proti vsej pravičnosti zbrisejo!

Slednjič še eno samovoljnost naših liberalcev. Odvetnik preč. škofa Lachata, gosp. Amiet, je vložil pri narodnem svetovalstvu prošnjo, da se nja rekurs proti odstavljenju škofa ne vzame še v tem zasedanji v obravnavo, ker še sledi drugih pritožeb in pisem zoper to nasilstvo. Večina odborova pa nalašč sklene, da pride rekurs na dnevni red, to je, da ga bodo ovrgli. Odvetnik je pa vložil drugo pismo, v katerem preklicuje svoj rekurs, ako ga hočejo že v tem zasedanji v obravnavo vzeti, ter si pridržuje pravico, ga pozneje zopet vložiti. Mudi se pa liberalcem s to rečjo zato, ker hoče tudi veliki svet Šent-Galski svojega škofa (dr. Greitha) odstaviti, češ, da se je pregrešil s tem, ker je brez vprašanja vlade z apencelkimi katoličani neko pogodbo sklenil.

Od sv. Marjete pri Pesnici 23. rožnika. (Konrad Seidl cestni mojster) je pri nas po predzadnji povodnji raztrgano cesto in most popravljaj, ter s svojimi lastnimi konji in dvema hlapcema dal nekoliko šibrovja in blata na poškodovano cesto navoziti in jo povrhom poravnati. Vsak, kateri je to delo vidil in nekoliko možgan v glavi ima, je lahko spoznal, da bo takó nadelano cesto prva povodinj podmolila in razjedla; cesta bi se imela na dotičnem mestu vzdignoti, kraj ceste na obeh straneh varna ograja potegniti in most napraviti.

Zadnja povodenj je sopet cesto poplavila in z lehkoto navoženo šibrovje in blato na bližnji travnik odnesla. Cesta dozdej še ni popravljena in se z nevarnostjo po njej vozi; Seidl morda študira, kako bi sopet cesto napravil, da bi več zaslužil. —

Most, ki je bil poprej obokan, je dal Seidl z dilami napraviti, da ga bo voda ležej odnesla.

Druga povodenj nam je več škode napravila, kakor prva, ker je na ob Pesnici ležečih travnikah senó poblatila, da skoro ni za drugo kakor v gnoj. Temu je veliko krivo, ker se je neki predstojnik na Seidlna bojé zanašal, ki mu je obljubil, da se bodo po predzadnji povodnji raztrgani bregovi ob Pesnici ob svojem času popravili, kar se pa dozdej še ni zgodilo. — Koga bi jeza ne grabila, ako čuti, kako težko da se denar spravi, s katerim debele okrajne obklade plačujemo, in kako svojeglavno da ljudje Seidlnove baže s tistim ravnaajo! In vendar se ne manjka med nami ljudi, ki mislijo, da je Seidl „nezgruntano“ prebrisana glava in zgolj lubezni do ubo-

jega kmeta, dasiravno druga ne zna, kot strašno kričati in hujskati sosebno ob volitvah.

Da je nevednež z dolgim jezikom, nam je posebno v pretečenem letu jasno pokazal ob volitvah, ker druga ni vedil svojim volilcem povedati, kakor da je po duhovnikih in papežu udrihal, kar je se ve da prav lahko in v sedanjih časih brez kazni!

Ko se je še iz Kamce k sejam okr. zastopa v Maribor vozil, je bajé vsak mesec 6—7 gld. potnih stroškov okr. zastopu zarajtal; potem lahko sodimo, kako drago da bo pri nas svoje vožnje zaračunal, ker je več dni zaporedoma svoje konje in dva hlapca pošiljal ceste nadelevat, pa tudi sam se večkrat prepeljal gledat, kako da delo napreduje. Čudno, da se mož tega dela podstopi, ko je vendar v poročilu deželnega odbora bral, da so okr. ceste z večine prav zato v tako slabem stanji, ker nimajo okr. zastopi izvedencev, kateri umejo, kako treba ceste delati.

Sv. Lenart v slov. gor. 30. jun. Včeraj se je obhajala v naši fari vesela svečanost. Njih veličanstvo cesar so po predlogu milost. knezškofa imenovali prečast. g. dekana Jurija Tuteka za častnega korarja lavantinskega. Seljanski farani sv. Lenarta so tudi o tej priliki pokazali svojo hvaležno ljubezen do drugega njim dušnega pastirja, ki že mnogo let neutrudno pri njih dela. Že v nedeljo so pridšega iz Maribora se strelbo sprejeli, in pozno v noč še se je slišala strelba in so gorele krasno napravljene razsvečave, posebno v Lormanji in v Žerjavcih. Tudi cerkev je bila praznično okinčana. Lepo številó gg. duhovnikov je svojega dekana počestilo s nazočnostjo, in iz cele dekanije je prišlo toliko ljudi, kakor redko kedaj. — Želimo prečastitemu gospodu še mnogo let krepkega zdravja!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vesela znamenja milejših časov se prikazujejo! S tem zameremo po pravici danas politični pregled začeti. Veselo znamenje je že to, da razposajeni liberalni časniki ne nehajo godrnjati nad spremembo v vojnem ministerstvu. Kričali so, da je ustav (Verfassung) prelomljen, ker ni vladar premembe skupnemu ministru naznanil, da bi jo bil s svojim podpisom potrdil. Prišlo je potem zaželeno pismo, pa tudi s tem se ustavakom ni povrnil mir, marveč godrnjajo in zabavljajo naprej, pa tako, kakor človek, ki je poln srda, pa se ne upa javno imenovati človeka, na ktere ga je jezen. Jezi jih, da je njih ljubljenec Kuhn odstavljen, in ker se ne upajo naravnoč cesarju tega očitati, daje „N. fr. Pr.“ nasledniku Kollerju nasvète, naj se ne da motiti najvišjemu poveljniku (nadvojvodi Albrehtu) in novemu načelniku general-štaba (baron Johnu), češ, da bi omejitev njegove ob-

lasti omejila tudi postavodajno oblast ljudstva, pod katero armado stoji“. Po naših mislih stoji in mora stati armada pod oblastjo cesarja in onih, ktere vladar armadi na čelo postavi. To se je pri nepričakovani spremembi v vojnem ministerstvu jasno pokazalo, zato papirnatih vladarji v „Neue fr. Pr.“ tako strašno tobotajo, in prav to je veselo znamenje, ki spričuje, da so cesar pravo zadeli. Imel pa je tudi naš Herman prav, ko je lani m. dec. v drž. zboru očitno rekel: „Vojni minister širi liberalizem v armadi“. Komaj pol leta potem in Kuhn je moral odstopiti!

Drugo veselo znamenje je srčno prijateljstvo med našo in rusko cesarsko rodovino. Te dni je bil na Dunaji z vojno deputacijo brat ruskega cesarja, Konstant. Nikolajevič, da je čestital v imenu ruske armade našemu cesarju k 25letnici, odkar so vitez najvišjega ruskega reda sv. Gregorja postali. Sprejem je bil silno prisrčen in ravno tako so napitnice pri slavnostnem obedu v Schönbrunu navdane bile najiskrenejšega prijateljstva. — Maršal nadvojvoda Albrecht se poda te dni v Varšavo, da se udeleži tamošnjih vojaških vaj ruske armade, pri kterih bo tudi ruski car sam. Vse to spričuje, da veje proti Ruskej državi ves drug duh, kakor tačas, ko so zaslepljeni državniki le sovraštvo proti Rusom kovarili in — nemštvu pot gladili. Tretjo veselo znamenje je, da je na Moravskem postavljen za ces. namestnika žl. Possinger-Koborski, ki je ves drug mož, kakor si ga ustavaki želé in kakor je bil prejšnji namestnik Weber, ki se je proti českim zastopnikom v dež. zboru tako obnašal, kakor se — cesarsk namestnik v Avstriji pač obnašati ne sme proti večini ljudstva v deželi, ki je pa vsled čudnih spletek potisnena v manjšino. Possinger je miren, pravicoljuben mož, zato ga je Hohenwart sam za cesarsk. namestnika na Gališkem priporočal. Izvoljen je pa tačas bil grof Goluhovski, Possinger je pa bil iz Galičije, kder je ces. namestnika nadomestoval, poklican v ministerstvo poljedelstva, kder je dozdej bil in si posebno zaupanje cesarja pridobil.

Na Kranjskem še dež. predsednik ni znan, pa vendar je že to veselo znamenje, da ne bo knez Lotar Metternih deželni predsednik, ker so ga prestavili v Linc za dvornega svetovalca pri namestnji. Slovenci mu želé prav srečne poti z deže le.

Na Českem je namesto Kollerja vojni poveljnik postal general topništva, Jos. Filipovič, „naš Hrvat“ — pravi „P. Prij.“ Toda sama narodnost hrvatska ne pomaga nič pri takih gospodih, kakor kaže zgled Marojčiča, ki je graničar, pri vsem tem pa privrženec nemških ustavakov kakor Slovenec dr. Razlag s svojimi tovariši, ustavaškimi Slovenci. Namesto Josipa Filipoviča pride v Berno na Moravskem za poveljnika nja brat Fr. Filipovič, ki je postal general topništva

in dosedaj za poveljnika v Kašovi na Ogorskem bil. — Dosedanji poveljnik v Gradcu, Fr. žl. John, je poklican v ministerstvo za načelnika general-štaba, kar je dosle bil general topništva Gallina, ki je pa s Kuhnom vred odstavljen.

Ogersko. Civilni zakon je z večino 50 glasov iz dnevnega reda postavljen, kar je liberalne ogerske liste in poslance strašno razjarilo. Dasi je minister večkrat zagotavljal, da, kar se preloži, se ne odloži, so vendar levičniki prav grobó ministerstvo oštevali in mu — liberalne fige kazali. Deakovcev večina ni menda iz lastnega nagiba za to bila, da se namesto civilnega zakona druge, stokrat bolj potrebne in za Ogersko bolj koristne stvari v pretres vzamejo, ampak bolj verjetno je, da je ministerstvo od zgoraj migljej dobilo, pustiti civilni zakon, ki bi ljudstvo v sedanjih razmerah še bolj razdjalo; da so pa to storili, je tudi veselo znamenje, da še vendar pamet nad slepimi strastmi obvlada, ako se le najde človek, ki pameti — besedo da.

Hrvatsko. Dež. zbor se sklicé v Zagrebu koncem t. m. ter utegne $\frac{1}{4}$ leta zborovati, ker je hrvatska vlada mnogo prav važnih postavnih osnov za pretresovanje pripravila. — Kakor poroča „P. Prijatelj“, so žandarji na Rauchovem posestvu v Golobovcu 3 kmete ustrelili in 3 nevarno ranili. Menda je zopet zastran lastninskih pravic nesrečen vpor bil, ki je tako žalostno končal. Zakaj pa oblastnije v takih rečeh hitreje ne delajo? Tudi pri nas in na Kranjskem hodijo v teh poslih gosposke prav polževo pot, ljudstvo pa trpi!

Vnanje države. Iz Španskega je prišel glas, da so Karlisti blizo mesta Estelle republikance potolkli in da je njih poveljnik, general Konha z mnogimi oficirji v bitvi padel. Namesto Konhe poslala je brž republikanska vlada drugega generala Zabalo, ter se hrusta, da se bode boj nadaljeval. Če bo?

Rim. Ob priliki papeževe 29letnice kronanja je zvesto katoliško ljudstvo pred vatikansko palačo ljubljenu deželnemu očetu Piju „eviva“! klicalo, najeti in podhujskani divjaki so pa ljudstvo zasramovali. Udanost ljudstva do papeža je pa vladi povod dala, da je mnogo najpoštenejših ljudi zgrabiti in zapreti dala! Vlada se mora prav slaba čutiti, da ji to toliko straha dela, ako Rimljani sv. Očetu svoje sočutje kažejo. — Med vladarji, ki so papežu ob tej priliki svoja vošila naznanili, so tudi naš svetli cesar. Od vseh krajev sveta, od vseh kat. društev so prišli srčni pozdravi sv. Očetu. Predstavilo se Jim je kat. plemstvo neapolitansko, rimsko itd. ter so sv. Oča med drugim v svojem odgovoru omenili pisma, v kterem se Jim svetuje, da naj Rim zapusté, češ, da tukaj ni več varno za Njih. Odgovorili so pa: Kakor do zdaj hočemo tudi zanaprej tukaj ostati, dokler Bog in okolščine to dopuščajo.

Razne stvari.

(V Gradcu) se je slavila 300letnica c. k. gimnazije z veliko svečanostjo. Veselo je, da so dali deležnikom napraviti trakove s cesarskimi barvami in c. orlom. Udeležil se je tudi minister nauka žl. Stremayr, ki je v svojem nagovoru pripoznal benediktincem, nekdanjim učiteljem, zaslug, da so prav vspešno delali.

(Nevihta.) V nedeljo dne 28. jun. je o 1/2 5 uri popoldne tudi Maribor in okolico, kder dozday posebno hudega vremena še ni bilo, nevihta zadelala ter je toča debelejša od lešnikov dober četrt ure klestila, da je bilo groza. K sreči je dež vmes lil, drugače bi bila vse pokončala. V vinogradih, kder je najbolj cvetlo, kakor na sadnih drevesih je veliko škode. Žita so zlo trpela, posebno koruza, tudi na krompirju se močno pozna. Od južne strani Pohorja od sv. Kungerte in po Konjiški dolini so se valili ledunosni oblaki čez Sl. Bistrico proti Mariboru, kder je toča od Lem-paba doli do hriba sv. Barbare hudo delala; dalje po Laiterspergu proti Pesnici, Jarenini in sv. Jakobu. Grozen vihar tudi najstarejšim drevesom po nekterih krajih ni prizanašal.

(Zaupnik „banke Slovenije“, g. Valentinič), ki je obhodil počeni od Maribora marbeški, slo- vengraški, šoštanjski, gornjegraški in celjski okraj, se posebno preč. duhovščini in drugim gospodom prisrčno zahvaljuje, da so ga tako prijazno podpirali. Z njih pomočjo sprejel je sam v zavarovan- je posestev v vrednosti 178.196 gld., večidel cerkve, ter je povsod novih agentov postavil ali prejšnje potrdil. — G. Valentinič potuje zdaj dalje proti vzhodu in jugu Štajerskega ter se vsem gospodom lepo priporoča.

(Kaj vse „misijon“ stori!) V nedeljo 21. ju- nija je bil Janez Pakelj, kmečki sin blizo Konjic, pri neki krčmi na veliki cesti, po kateri je šel od popoldanske božje službe domu, od razbrzdanih pobalinov hudobno napaden in od enega z nožem po rami ranjen. To notico, ki je bila tudi nam poslana med drugimi rečmi, pa je v poslednjem listu nismo mogli več porabiti, prinaša tudi „Na- rod“ in jo ob koncu zasoli z besedami: „Napad- niki so bili iz Zreč, kjer je bil tisti veliki mi- sijon!“ Po sporočilu, prej navedenem, so pa bil „napadniki“ — rudarji, ki so brž ko ne prav toliko misijona se udeležili kakor „Narodov“ do- pisnik. Naposled še pride liberalstvo do brezumja, da bode krščanstvu podtikalo vse hudobije, ki se med krščeniški godé!

(Agenturo „banke Slovenije“) za Celje in oko- lico prevzel je g. prof. M. Žolgar, ki začasno stanuje v Novakovi hiši na velikem trgu v 2. nad- stropji. Pri njem se toraj odslej proti ognju zavaruje.

(Hiša dijaškega semenišča) v Celji je prodana za 28.000 gld. kakor je bila kupljena, ter je od 15. jun. t. l. lastnina podpolkovnika, g. barona Lemprusch-a.

(Slovenske Matice) tajnik prosi vljudno one matičarje, kateri so svoje bivališče spremenili, da to njemu ali poverjeniku naznaniti blagovolé, da ne bo zmešnjav v prihodnjem imeniku, ki bi sicer neogibne bile.

(Lep ozdrav.) Kat. polit. društvo v Konjicah naznanilo je po telegrafu vzvišenemu kardinalu Antonelli-ju, kako slovesno da se je v kon- jiški dekaniji slavila 29letnica kronanja sv. Očeta Pija IX. V torek 23. jun. dojde nenadoma te- legram z Rima, v katerem sporoča kardinal Anto- nelli, da se sv. Oča vsem vernim konjiške deka- nije za njih molitve in vošila zahvaljuje, ter jim za to svoj apostolski blagoslov iz srca podelijo. —

(Kat. pol. društvo v Konji- cah) ima v nedeljo 12. julija (god sv. Mohora) ob pol 4ih popoldne na g. prvomestnikovem domu svoj zbor, h kateremu vse ude vljudno vabi. Odbor.

(Duh. spremembe v lavant. škofiji.) Prestav- ljeni so čč. gg. kaplani: Mat. Košar k sv. An- dreji na Goričkem, Jak. Košar v Svetinje, Jož. Hernah v Zibiko in A. Pajmon v Dramlje.

(500letnica Ljubljane) kot glavnega mesta dežele bi se letos imela slaviti. Ko bi mlado- slovenci programa zedinjene „Slovenije“ ne bili zmedli, bi se gotovo slavljenje vršilo. Namesto tega pa poročajo „Novice“, da bodo 4. t. m. Njemci in nemškutarji v kazini 500letnico Ljub- ljane obhajali!! Liberalna brezumnost je vsega kriva.

Za pogorele Stročjance so še došli darovi:

Od mil. knezoškofa našega 10 gold., od č. g. Al. Zver-a, kaplana v Angru 2 gld.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptujju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	50	7	10	7	—	6	80
Rži	5	20	5	20	4	50	5	—
Ječmena	4	90	4	50	2	40	4	10
Ovsa	3	60	3	30	2	20	2	80
Turšice (koruze) vagan	5	30	5	30	5	—	5	10
Ajde	4	50	4	45	5	60	5	10
Prosa	5	—	4	60	4	40	—	—
Krompirja	2	80	2	50	2	—	1	80
Sena . . . . . cent	1	50	2	—	1	—	1	30
Slame (v šopkih)	1	40	1	80	—	80	1	40
„ za steljo	—	80	1	30	—	60	—	90
Govedine funt	—	30	—	30	—	28	—	24
Teletine	—	30	—	26	—	28	—	24
Svinjetine	—	32	—	30	—	44	—	34
Slanine	—	40	—	38	—	44	—	40

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	69	50
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vred- nosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	159	—
Ažijo srebra	105	70
„ zlatá	5	30

Loterijne številke:

V Gradcu 27. junija 1874: 30 85 79 40 88.
Prihodnje srečkanje: 11. julija.

Zahvala.

Velečastiti duhovščini ino vsim drugim, ki so 21. junija t. l. pokojnega g. **Antona Flisa**, nadučitelja na Laškem, do groba spremili, se za to čast in ljubezen prisrčno zahvaljuje žalujoča

Flisova družina.

Na prodaj

ima podpisani dve kobili, 4 in tri leta stare in enake barve. 4letna ima žrebe pod seboj, sicer pa naslednja znamenja: na glavi zvezdo, prednji nogi in zadnja desna čez komolec bele. 3letna ima $\frac{1}{4}$ palca dolgo potezno liso in zvezdo kakor stareja, enako tudi prednji nogi in levo zadnjo čez komolec bele. Visoke ste 16 pesti. Ako se vpreže mlada na levo stran, se odlikujejo na zunaj vse noge po beli barvi, da je veselje gledati.

Od istega plemena konji so viditi v **Mariboru** pri posestnici gostilnice „zum lustigen Bauer“.

Iljaševci blizo sv. Križa pri Ljutomeru.

Janez Kralj.

Za letno dobo

obračam pozornost na svojo zalogo

raznih slatin 5—6

najnovejšega polnenja; ob enem pripočam: najboljšega sira, emendolskega, Schwarzenbergovega, grojerskega prve vrste, jako priljubljenega Straskega; veronskih in ogerskih salami; kave raznih vrst, sladkorja, najboljšega ruskega in kitajskega čaja; pravega Jamajškega ruma, mustarda v majhnih vedričkih 5—7 lotov; povretega, najboljšega sadja v malih vedričkih; vsakovrstne moke na parnih mlinih zmlete, po najnižji ceni; Liebigovega mesenega izlečka, ki nadomestuje meseno juho; slednjič švedskih ožigalnic brez smradu, zavitek po 14 kr.

Konrad Grillwitzer,

v Mariboru na velikem trgu.

Tudi jemljem rad v zameno žito in sočivje.

Sreči odprta pot!
300.000 M. Crt.*)

kot najvišji dobitek, kdor srečo ima, ponuja najnovejše, od visoke vlade dovoljeno in zagotovljeno denarno izžrebanje (lozanje).

Stvar je ugodno tako vravnana, da se v 6 zaporedoma sledečih žrebanjih v nekoliko mesecih **35.800 dobitkov** mora izžrebat; med temi so glavni dobitki od 300.000 M. Crt., drugi po 200.000, 100.000, 75.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 15.000, 12.000, 10.000, 8000, 6000, 5000, 3000, 125 po 2000, 360 po 1000, 410 po 500, 17.700 po 110 itd.

Prihodnje drugo srečkanje tega velikega, od vlade zagotovljenega denarnega izžrebovanja uradno določeno bode

že dné 15 in 16. julija 1874

ter stane za to:

četrtnina posebne pridobitne srečke le gl. 1.75
polovica " " " " " " 3.50
cela " pridobitna " srečka " " 7.—
proti poslani svoti.

Vsa naročila se brž in prav natančno zvršijo ter dobi vsakdo od nas posebno ali prvotno srečko z državnim grbom v roke.

Naročniki dobijo zastoj potrebne službene osnove in po vsakem srečkanji pošljemo deležnikom uradne zapisnike.

Dobitki izplačujejo se mahoma pod državnim poročtvom, ter se pošiljajo ali neposredno deležnikom, ako to želé, ali pa s posredovanjem večjih nemških bank, s kterimi smo v zvezi.

Našemu trgovišči je vedno sreča prijazna ter smo imeli po uradnih spričevalih nedavno zopet pri trojnem srečkanji med mnogimi drugimi velikimi dobitki trikrat prve tri glavne dobitke, ktere smo neposredno deležnikom izplačali.

Pri takem, na zanesljivi podlagi osnovanem podvzetji nadjamo se žihavne udeležbe. Naj toraj vsak, kdor se udeležiti hoče, zaradi bližnjega srečkanja naročila brž ko močóe naznaniti blagovoli pri

S. Steindecker & Comp., 2—3

Bank- und Wechsel-Gesellschaft in Hamburg.

*) To je: mark kurant = 60 kr. po našem denarju. Vred.